

Subjekt a skutečnost

Tak, jako můžeme – podle toho, jaký jsme zvolili slovník resp. jakou terminologii – říci, že subjekt je zčásti jsoucí a zčásti nejsoucí, může říci také to, že je zčásti skutečný a zčásti neskutečný. Pokaždé jde ovšem o něco dost odlišného. Událost je „jsoucí“ vlastně vždy jen v momentě své aktuální přítomnosti, zatímco její již minulé (uplynulé) přítomnosti už nejsou jsoucí, nýbrž v tu chvíli jsou už nejsoucí, a ovšem nejsoucí jsou i ty, k nimž ještě nedošlo, které zatím nenastaly. Naproti tomu subjekt je „jsoucí“ jen když je „v akci“, když něco činí, dělá, když něco vytváří či přetváří, zatímco tehdy, když zrovna nic takového nedělá, je jakoby „nejsoucí“. (Dalo by se také říci, že pak je „jsoucí v možnosti“, nikoli „ve skutečnosti“ – zřejmě to musíme chápat jinak, než když u Aristotela šlo o *dynamis*: subjekt je „dynamický“, když se činí, když pracuje, když něco vytváří či přetváří.) Proč nemůžeme subjekt považovat za skutečný, když zrovna nic nedělá? Prostě proto, že subjekt je subjektem jen díky své činnosti, své aktivitě. Neaktivní subjekt prostě není žádný skutečný subjekt. (Naproti tomu události tato možnost – jakési neaktivnosti či přesněji nehnutosti, zaraženosti atd. prostě chybí – událost se nemůže nedít; „událost“, která se neděje, neexistuje, není vůbec možná.)

(Písek, 150216-3.)